

LISTINA EVROPSKE UNIJE O TEMELJNIH PRVICAH V PRAKSI

**Seminar Akademije za evropsko pravo in slovenskega Ministrstva za pravosodje
8. – 9. april 2014 v Ljubljani**

Prof. Dr. Jan Bergmann, LL.M.eur., Ustavno sodišče in Univerza v Stuttgartu

<http://www.ivr.uni-stuttgart.de/institut/honorarprofessoren/bergmann.html>

Torek, 8. april 2014, 16.00

Druge pomembne pravice, ki jih zagotavlja Listina

(Komentarji v: Renner/Bergmann/Dienelt, Ausländerrecht, 10. izdaja 2013)

- 1.) Sodno varstvo (naslov VI - člen 47 - člen 50 Listine)
- 2.) Solidarnost (naslov IV - členi 27 do 38 Listine)
- 3.) Pravica do dobrega upravljanja (člen 41 Listine)
- 4.) Pravica dostopa do dokumentov (člen 42 Listine)

Torek, 8. april 2014, 17.00

Delavnica na temo sodnega varstva

Učinkovito pravno varstvo na primeru evropskega azilnega sistema

A. Pravni okvir v Nemčiji

- Člen 16a Ustave zvezne republike Nemčije

(1) Politični preganjanci imajo pravico do azila.

(2) Na 1. odstavek se ne more sklicevati, kdor je vstopil iz države članice Evropske skupnosti ali iz tretje države, v kateri je zagotovljena uporaba Konvencije o statusu beguncev in Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Države izven Evropske skupnosti, ki ustrezajo pogojem iz 1. stavka, se določi z zakonom, ki ga mora potrditi zvezni svet. V primeru 1. stavka se lahko izvede ukrepe, ki prekinejo bivanje, neodvisno od tega, ali so bila proti temu vložena pravna sredstva. (Koncept normativne zagotovitve)

- § 27a Zakon o azilnem postopku

Prošnja za azil je nedopustna, če je za izvedbo azilnega postopka pristojna druga država na podlagi pravnih predpisov Evropske skupnosti ali mednarodnih pogodb.

- § 34a Zakon o azilnem postopku

(1) (1) V primeru da bi se naj tujca vrnilo v varno tretjo državo (§ 26a) ali v državo, ki je pristojna za izvedbo azilnega postopka (§ 27a), zvezni urad odredi vrnitev v to državo, takoj ko je ugotovljeno, da je to izvedljivo. To velja tudi, če je tujec prošnjo za azil vložil v drugi državi, ki je na podlagi pravnih predpisov Evropske skupnosti ali mednarodnih pogodb pristojna za izvedbo azilnega postopka, ali če je le-to umaknil pred odločitvijo zveznega urada. Predhodna zagrožitev in določitev roka ni potrebna.

B. Pravica do azila v Evropski uniji

Člen 18 Listine EU o temeljnih pravicah

Pravica do azila

Ob upoštevanju pravil Ženevske konvencije z dne 28. julija 1951 in Protokola z dne 31. januarja 1967 o statusu beguncev in v skladu s Pogodbo o Evropski uniji in Pogodbo o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju „Pogodbi“) je priznana pravica do azila.

- O pojmu »azil«
- Azil v EU kot »nedokončani zvezni državi
- O kritiki »trdnjave Evropa«
- O Haaškem programu:

Dublinski uredbi (II in III), po katerih mora prosilec za azil prošnjo za azil vložiti v tisti državi, v katero je najprej pripotoval.

Direktiva o pogojih za sprejem, ki naj bi določala minimalne standarde za sprejem in oskrbo prosilcev za azil.

Kvalifikacijska direktiva naj bi poskrbela za to, da se (subsidiarno) zaščito zagotovi tudi tistim beguncem, ki po Ženevski konvenciji o beguncih nimajo pravice do azila, na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah pa se jih kljub temu ne more vrniti v njihovo državo (glej zgoraj »subsidiarna zaščita«).

Postopkovna direktiva določa minimalne standarde za iskalce azila, na primer procesno jamstvo.

- Člen 3 Dublin II-VO 343/2003

(1) Države članice obravnavajo prošnjo katerega koli državljanu tretje države, ki na meji ali ozemlju katere koli od članic zaprosi za azil. Prošnjo obravnava ena sama država članica, in sicer tista, ki je za to odgovorna glede na merila iz poglavja III.

(2) Z odstopanjem od odstavka 1 lahko vsaka država članica obravnava prošnjo za azil, ki ji jo predloži državljan tretje države, tudi če to obravnavanje ni njena odgovornost glede na merila iz te uredbe. V takem primeru navedena država članica postane odgovorna v smislu te uredbe in prevzame obveznosti v zvezi s to odgovornostjo. Kjer je ustrezno, obvesti državo članico, ki je bila odgovorna pred njo, državo članico, ki vodi postopek za določitev odgovorne države članice, ali tisto, ki je bila zaprosena, da sprejme ali ponovno sprejme prosilca.

- Člen 19 Dublin II-VO 343/2003

(1) Če država članica, na katero je naslovljena zahteva, privoli v sprejem prosilca, država članica, v kateri je bila prošnja za azil vložena, obvesti prosilca o svoji odločitvi, da ne bo obravnavala prošnje, in o obveznosti, da preda prosilca v odgovorno državo članico.

(2) V odločitvi iz odstavka 1 morajo biti navedeni razlogi, na katerih temelji. Vsebovati mora podrobnosti o roku za predajo in po potrebi informacije o kraju, kamor mora prosilec priti, in datumu, ko mora tja priti, če v odgovorno državo članico potuje z lastnimi sredstvi. Ta odločitev je lahko predmet pritožbe ali pregleda. Pritožba na odločbo ali njen pregled ne zadržita izvedbe premestitve, razen če se sodišča ali pristojni organi odločijo tako za vsak primer posebej, če nacionalno pravo to dopušča.

D. Trenutne težave s na področju azilnega prava v EU

- O pritisku priseljevanja: v letu 2011 je skupno 303.170 beguncev zaprosilo za azil v EU, od tega 55.110 v Nemčiji, 57.430 v Franciji, nekaj več kot 30.000 v Belgiji, na Švedskem, v Angliji in 25.020 v Švici. V Grčiji, preko katere po reki Evros iz Turčije pride približno 90 % beguncev, je bilo registriranih le 8.730 prošenj za azil. (2012: približno 335.000 <prvih> prošenj za azil v EU).

- Ali v Evropi obstaja »pravična porazdelitev«?

- Leto Število prošenj za azil v Nemčiji:

1990 193.063

1991 256.112

1992 438.191

1993 322.599 (»kompromis o azilu, «)

1994 127.210

1995 127.937

2007 19.164

2011 45.741

2012 64.539

2013 109.580

- Glavne države izvora September 2012 (v %):

- Srbija (20,8) + Makedonija (15,5) + B+H (3,2) + Kosovo (2,2) = 38,7 %

(Težava: od leta 2009 brezvizumski režim za države Balkana – predvsem Romi)

- Sirija (11,1) + Afganistan (8,4) + Iran (6,1) + Irak (5,2) + Pakistan (4,2) = 35 %

- Rusija = 4,2 %

- Druge države = ca. 20 %

- Stopnja ugodno rešenih prošelj za leto 2011 v Nemčiji:

Od 2009 – 2011 vedno približno 20 – 25 %; v letu 2011:

1,5 % azil + 14,9 % status begunca + 5,9 % subsidiarna zaščita = skupno 22,3 %

- Zahteva za prevzem obravnavanja podana s strani Nemčije v dublinskem sistemu, približno 12.000 v letu 2011, to pomeni, da bi se naj približno 25 % vseh v Nemčiji registriranih prošelj za azil obravnavalo v drugi državi članici.

- Kritika: »Železniška ranžirna postaja beguncev« (Flüchtlingsverschiebebahnhof).

E. Poglavitne problematične države

- Grčija: Glede na navedbe AI so prosilci za azil največkrat brez registracije nastanjeni v prenapoljenih celicah t.i. prostorov za pridržanje, kjer bivajo v katastrofalnih higienskih pogojih in so pogosto žrtve pretepanj policistov. Nato se jih postavi na ulico, brez hrane in namestitve, z napotkom, da morajo nemudoma zapustiti državo. ESČP je zato s sodbo z dne 21. 01. 2011 v zadevi M.S.S. (- 30696/09 -) obsodilo Grčijo zaradi nečloveškega in ponižujočega ravnanja, t.j. kršitev 3. člena EKČP (odškodnina v višini 1.000 EUR). Hkrati je bila zaradi tega obsojena Belgija kot država, ki prosilca predaja (odškodnina v višini 24.900 EUR).

- Malta: Na Malti je situacija zaradi znatnih obremenitev podobna.

- Na Madžarskem se prosilce za azil očitno v velikem številu primerov pridrži.

- V Italiji so centri za prosilce za azil pogosto zelo slabo opremljeni, v nekaterih primerih pa tudi ni poskrbljeno za zadostno prehrano ali zdravstveno oskrbo prosilcev.

- V Bolgariji očitno prevladujejo »grške razmere«. UNHCR je 3. 1. 2014 zahtevala zaustavitev predaj.

F. Sodna praksa SEU v zvezi z dublinsko uredbo

- SEU, sodba z dne 21. 12. 2011, zadeva C-411/10 <N.S.>

- SEU, sodba z dne 14. 11. 2013, zadeva C-4/11 <Puid>

- SEU, sodba z dne 10. 12. 2013, zadeva C-394/12 <Abdullahi>

G. Konkretni primeri:

Primer Y.C. - A 12 K 383/14, Upravno sodišče Stuttgart, sodba z dne 28. 02. 2014 (juris)

18. 09. 1988 rojena tožeča stranka je državljanka Gambije. 20. 05. 2013 je – med drugim iz Italije – vstopil na zvezno ozemlje in 11. 06. 2013 zaprosil za priznanje pravice do azila. Pri tem je sporočil, da je bil že v Italiji neuspešen v postopku za pridobitev azila, zaradi česar je sedaj pripotoval v Nemčijo

(»I was already in Italy, after my asyl application, my case was rejected by the Italian government, that's why I came in Germany to try my chance«).

Po najdenem zadetku v sistemu EURODAC (prošnja za azil registrirana v Italiji dne 27. 08. 2011) je nemški Zvezni urad za priseljevanje in begunce¹ 14. 11. 2013 pri italijanski dublinski koordinacijski točki zaprosil za ponovni sprejem tožeče stranke. Prošnja je bila ponovno vložena 16. 12. 2013. Potem ko italijanska dublinska koordinacijska točka ni podala odgovora, je zvezni urad z odločbo z dne 15. 01. 2014 prošnjo za azil zavrnil kot nedovoljeno in odredil, naj se tožeča stranka vrne v Italijo. Odločba je bila dne 18. 01. 2014 vročena tožeči stranki.

28. 01. 2014 je pri Upravnem sodišču v Stuttgartu² v zvezi s tem vložil tožbo in se kot utemeljitev skliceval predvsem na nesprejemljive razmere v italijanskem azilnem postopku.

Tožeča stranka je tako zaprosila,

da se odločbo Zveznega urada za priseljevanje in begunce z dne 15. 01. 2014 razglasi za nično in se toženo stranko zaveže k izvedbi azilnega postopka, kot tudi da se tožeči stranki prizna pravica do azila ter status begunca v skladu s 3. členom Zakona o azilnem postopku³;

podredno: toženo stranko zavezati k temu, da tožeči stranki v skladu s 4. členom Zakona o azilnem postopku prizna status (subsidiarne) zaščite;

še bolj podredno: toženo stranko zavezati k temu, da ugotovi, da obstaja v skladu s 5. odstavkom ali 1. stavkom 7. odstavka 60. člena Zakona o prebivanju⁴ (komplementarna) prepoved vračanja.

Tožena stranka je zaprosila,

da se tožbo zavrne.

Tožena stranka se sklicuje na razloge izpodbijane odločbe.

Primer B.C. - A 12 K 984/14, Upravno sodišče Stuttgart, Sodba z dne XX.03.2014

17. 07. 1993 rojena tožeča stranka je državljan Gambije. 20. 10. 2012 je – med drugim iz Španije – vstopil na zvezno ozemlje in 13. 11. 2012 zaprosil za priznanje pravice do azila.

Na zahtevo Zveznega urada za priseljevanje in begunce za prevzem obravnavanja z dne 04. 11. 2013 je španski Servicio de Aplicación del Reglamento de Dublín des Oficina de Asilo y Refugio podal pozitiven pisni odgovor z dne 04. 11. 2013 in tako soglašal s prevzemom prosilca. Z odločbo z dne 20. 01. 2014 je Zvezni urad za priseljevanje in begunce prosilčevo prošnjo za azil zavrnil kot nedopustno in odredil, da se tožeča stranka vrne v Španiji. Odločba je bila vročena dne 20. 02. 2014.

¹ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge

² Verwaltungsgericht Stuttgart

³ Asylverfahrensgesetz (AsylVfG)

⁴ Gesetz über den Aufenthalt (AufenthG)

22. 02. 2014 je tožeča stranka v zvezi s tem pri Upravnem sodišču v Stuttgartu vložila tožbo in se kot utemeljitev sklicevala predvsem na nesprejemljive razmere v španskem azilnem postopku ter njeno možno obolelost za tuberkulozo.

Tožeča stranka je tako smiselno zaprosila,

da se odločbo Zveznega urada za priseljevanje in begunce z dne 20. 01. 2014 razglasi za nično in se toženo stranko zaveže k izvedbi azilnega postopka, kot tudi da se tožeči stranki prizna pravica do azila ter status begunca v skladu s 3. členom Zakona o azilnem postopku;

podredno: toženo stranko zavezati k temu, da tožeči stranki v skladu s 4. členom Zakona o azilnem postopku prizna status (subsidiarne) zaščite;

še bolj podredno: toženo stranko zavezati k temu, da ugotovi, da obstaja v skladu s 5. odstavkom ali 1. stavkom 7. odstavka 60. člena Zakona o prebivanju⁵(komplementarna) prepoved vračanja.

Tožena stranka je zaprosila,

da se tožbo zavrne.

Tožena stranka se sklicuje na razloge izpodbijane odločbe.

Na podlagi zdravniškega poročila, ki ga je izdal univerzitetni klinični center W. dne 20. 01. 2014, pri prosilcu obstaja »močan sum na peritonealno tuberkulozo«. 06. 02. 2014 je bilo uvedeno standardno zdravljenje z zdravili s kombinacijo štirih različnih učinkovin – do 06. 04. 2014 – in nato – do najmanj 06. 08. 2014 – s kombinacijo dveh različnih učinkovin. Po poročilu »Amnesty International Report 2013« za Španijo (begunci in priseljenci) je v Španiji dostop »priseljencev brez veljavnega dovoljena za bivanje do zdravstvenih storitev omejen«. Tožena stranka ni dala pojasnila na vprašanje sodišča, ali lahko tožeča stranka v Španiji prejme potrebna zdravila, ampak je opozorila na 15. člen Direktive o pogojih za sprejem (pravica do nujne oskrbe in osnovno zdravljenje bolezni).

---

⁵ Gesetz über den Aufenthalt (AufenthG)

Sreda, 9. april 2014, 9.30

Delavnica na temo prostega pretoka oseb

Člen 45 Listine EU o temeljnih pravicah

Svoboda gibanja in prebivanja

- (1) Vsak državljan Unije ima pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic.
- (2) Svoboda gibanja in prebivanja se lahko v skladu s Pogodbama prizna državljanom tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju ene od držav članic.

Člen 16 Listine EU o temeljnih pravicah

Svoboda gospodarske pobude

Svoboda gospodarske pobude je priznana v skladu s pravom Unije ter nacionalnimi zakonodajami in običaji.

Člen 24 Listine EU o temeljnih pravicah

Pravice otroka

- (1) Otroci imajo pravico do potrebnega varstva in skrbi za zagotovitev njihove dobrobiti. Svoje mnenje lahko svobodno izražajo. Njihovo mnenje se upošteva v stvareh, ki jih zadevajo, v skladu z njihovo starostjo in zrelostjo.
- (2) Pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, se morajo upoštevati predvsem koristi otroka.
- (3) Vsak otrok ima pravico do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, če to ni v nasprotju z njegovimi koristmi.

1. del: Temelji v zvezi z dovoljenji za prebivanje državljanov Unije

- Svoboda gibanja po 20. členu PEU
- Direktiva o pravici državljanov 2004/38/ES
- Svoboda izbire poklica in pravica do dela
- Svoboda gospodarske pobude
- Pravice delavcev na trgu dela
- Socialna varnost in pomoč
- Direktiva o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas 2003/109/ES
- Direktiva o pravici do združitve družine 2003/86/ES

2. del: Državljanstvo Unije

- Razvoj in pomen
- SEU, sodba z dne 02. 03. 2010, zadeva C-135/08 <Rottmann>
- SEU, sodba z dne 08. 03. 2011, zadeva C-34/09 <Ruiz Zambrano>
Posledična sodba: Višje upravno sodišče Baden-Württemberg⁶ z dne 04.05.2011 – 11 S 207/11 –
- SEU, sodba z dne 05. 05. 2011, zadeva C-434/09 <McCarthy>
- SEU, sodba z dne 15. 11. 2011, zadeva C -256/11 <Dereci>
- SEU, sodba z dne 06. 12. 2012, zadeva C-356/11 < O./S.+L.>

⁶ Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg

3. del: Predložitev v zadevi lida in (kasnejši) odgovori SEU

- SEU, sodba z dne 11. 07. 2002 <Carpenter>
- SEU, sodba z dne 08. 11. 2012, zadeva C-40/11 <lida>
- SEU, sodba z dne 26. 02. 2013, zadeva C-617/10 <Åkerberg Fransson>.
- SEU, sodba z dne 12. 03. 2014, zadeva C-457/12 <S. in G.>

*****